

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного
(ІМВ НАНУ)

03143, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, 154
тел.: +380445261179

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту мікробіології
і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАНУ,
академік НАН України

Микола СПІВАК
1 вересня 2025 р.

Положення
про систему внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу здобувачів третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти в Інституті мікробіології і вірусології ім. Д.К.
Заболотного НАН України

Положення розглянуто та затверджено на
засіданні Вченої ради
(протокол № 8 від 26 серпня 2025 р.)

1 Загальні положення

1.1 Положення є нормативним документом Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України (далі – ІМВ НАН України) та визначає мету, основні завдання, принципи та порядок організації системи внутрішнього забезпечення якості (далі – СВЗЯ) освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Положення розроблено відповідно до:

- Закону України «Про освіту» (2017).
- Закону України «Про вищу освіту» (2014, зі змінами).
- Постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) № 261 від 23.03.2016.
- Стандартів вищої освіти для ступеня доктора філософії.
- Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО) та Європейських стандартів ESG (2015).
- Статуту ІМВ НАН України та інших законних та підзаконних нормативних актів.

1.2 У межах освітнього процесу застосовуються критерії акредитації НАЗЯВО, що забезпечують підтвердження відповідності освітніх програм державним стандартам. Освітні програми також орієнтуються на європейські стандарти та рекомендації стосовно якості вищої освіти (ESG– Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area), що забезпечує їх відповідність міжнародним практикам та інтеграцію у європейський простір вищої освіти.

1.3 Положення поширюється на:

- здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти різних форм навчання, які беруть участь в освітньому процесі;
- наукових керівників, які здійснюють супровід і контроль над виконанням індивідуальних планів здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, а також несуть відповідальність за належну організацію освітнього процесу;
- науково-педагогічних працівників, залучених до розроблення і реалізації освітніх програм та забезпечення їх якості;
- адміністрацію та структурні підрозділи (Вчену раду, комісії, вченого секретаря, керівників структурних підрозділів тощо), які відповідальні за організацію, моніторинг та оцінювання освітнього процесу.

1.4 Положення є обов'язковим для виконання всіма зазначеними суб'єктами та визначає їхні права, обов'язки та відповідальність у реалізації СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. Мета, цілі та завдання системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

2.1 Метою Положення є створення та функціонування СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти в ІМВ НАН України шляхом забезпечення відповідності освітньо-наукових програм державним стандартам, формування і розвитку компетентностей здобувачів, підтримки принципів академічної доброчесності та постійного вдосконалення освітнього процесу

2.2 Цілі – забезпечення відповідності освітніх програм державним стандартам, формування та розвиток компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня

вищої освіти, підтримка академічної доброчесності, постійне вдосконалення освітнього процесу.

2.3 Завдання:

- Розроблення та затвердження освітніх програм відповідно до державних та міжнародних стандартів.
- Визначення індикаторів оцінювання освітніх програм для реалізації політики забезпечення їх якості та відповідності стандартам підготовки докторів філософії.
- Моніторинг якості освітнього процесу (опитування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, аналіз результатів навчання тощо).
- Оцінювання наукової діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (щорічне та підсумкове).
- Забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності (перевірка на плагіат, дотримання етичних норм тощо).
- Врахування потреб здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, професійного середовища та ринку праці.
- Забезпечення прозорості процедур оцінювання та результатів освітньої та наукової діяльності.
- Інтеграція наукових досліджень з освітнім процесом.
- Підвищення кваліфікації наукових керівників та науково-педагогічних працівників.

3 Принципи, стратегія та організація функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

3.1 Стратегія поліпшення якості СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти постійно формується та впроваджується у практику. Стратегія, політика та процедури мають офіційний статус і є оприлюдненими.

Принципи, на яких ґрунтується СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

- Автономія ІМВ НАН України, академічна довіра.
- Соціальний вимір вищої освіти, який передбачає створення інклюзивного середовища, яке забезпечує рівність, різноманітність та відповідає потребам місцевих громад.
- Відповідальність ІМВ НАН України, його керівництва, науково-педагогічних працівників і аспірантів за якість освітніх програм та освітньої діяльності.
- Постійне удосконалення СВЗЯ та підтримання розвитку культури якості освіти.
- Співпраця з роботодавцями, професійною спільнотою та іншими зовнішніми стейкхолдерами;
- Дотримання академічних свобод та стандартів академічної доброчесності.
- Недопущення будь-яких проявів дискримінації.
- Прозорість, доступність та відкритість інформації про освітні програми та освітню діяльність Інституту.
- Врахування потреб та очікувань здобувачів вищої освіти, усіх інших стейкхолдерів та суспільства.

3.2 Впровадження СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти: гарантує якість та постійне удосконалення освітньо-наукових програм аспірантури, зокрема:

- Оптимізацію процесів розроблення, затвердження, моніторингу та акредитації освітніх програм.
- Визначення критеріїв оцінювання якості освітніх програм.
- Формування методики збору об'єктивної інформації про відповідність освітніх програм державним стандартам та потребам ринку праці.
- Встановлення індикаторів для періодичного перегляду освітніх програм та впровадження заходів їх поліпшення.

3.3. СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти передбачає наявність затвердженої структури органів, які забезпечують узгодженість дій усіх суб'єктів освітнього процесу, прозорість процедур оцінювання та ефективність системи внутрішнього забезпечення якості, а також узгоджених процедур стосовно:

- затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- систематичного оцінювання результатів навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ефективності роботи науково-педагогічних працівників, наукових керівників та структурних підрозділів;
- регулярного оприлюднення результатів оцінювання на офіційному веб-сайті, інформаційних стендах та іншими способами;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- формування ресурсів для освітньої діяльності, включно із самостійною роботою здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- створення інформаційних систем для управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми та кваліфікації;

- впровадження ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- розгляду скарг здобувачів та врахування рівня задоволеності стейкхолдерів.

3.4. Органи та підрозділи, відповідальні за СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, та їх функції:

- Вчена рада – визначає стратегічні напрями розвитку та ухвалює ключові рішення стосовно забезпечення СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- Комісії з якості освіти – здійснюють моніторинг, аналіз та оцінювання освітніх програм та навчання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- Вчений секретар – координує процеси оцінювання діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, забезпечує методичний супровід та організацію процедур;
- Інші структурні підрозділи – залучаються до реалізації політики забезпечення СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відповідно до своїх компетенцій.

3.5 СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ІМВ НАН України визначає розподіл обов'язків і відповідальності між адміністрацією, науковими керівниками, науково-педагогічними працівниками, здобувачами та структурними підрозділами,:

- Адміністрація Інституту відповідає за організацію освітнього процесу, створення умов для його реалізації та контроль відповідності освітніх програм державним та міжнародним стандартам; заступники директора Інституту з наукової роботи відповідають за забезпечення якості СВЗЯ.
- Наукові керівники здійснюють індивідуальний супровід здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, контролюють виконання індивідуальних планів та надають рекомендації стосовно вдосконалення дослідницької роботи.
- Науково-педагогічні працівники здійснюють розроблення освітніх програм забезпечують проведення навчальних занять та сприяють формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти необхідних компетентностей для здійснення освітньої та наукової діяльності.
- Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти несуть відповідальність за виконання індивідуальних планів, дотримання академічної доброчесності та активну участь у науковій і навчальній діяльності.
- Структурні підрозділи забезпечують реалізацію освітніх програм, координацію навчальної та наукової діяльності аспірантів, а також підтримку адміністрації й наукових керівників у виконанні їхніх функцій.

3.6 Система СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ґрунтується на адаптивних можливостях структурних підрозділів та забезпечує вимірювання якості освітніх програм і освітньої діяльності, зокрема:

- досягнення цілей освітніх програм;
- визначення рівня опанування здобувачами компетентностей, встановлених державними і міжнародними стандартами;
- оцінювання прогресу у світоглядному та особистісному розвитку освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- аналіз ефективності взаємодії зі стейкхолдерами тощо.

Для цього формується таблиця індикаторів, що забезпечує повноту інформації про якість програм у динаміці та слугує основою для вдосконалення освітнього процесу.

3.7 Впроваджуються політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (зокрема щодо гендерної рівності, недискримінації, корупційних проявів тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та обов'язковими до виконання.

В їх основі, зазвичай, лежить наступне:

- Дотримання нормативної бази — внутрішніх положень, кодексів етики, правил поведінки, що визначають стандарти взаємодії.
- Реалізація процедури розгляду скарг — чіткого алгоритму подання, реєстрації та розгляду звернень від учасників освітнього процесу.
- Створення комісій — спеціальних груп чи посадових осіб, які відповідають за об'єктивний розгляд конфліктних ситуацій.
- Дотримання превентивних заходів — проведення тренінгів, семінарів, інформаційних кампаній стосовно гендерної рівності, недискримінації та антикорупційної культури.
- Впровадження механізмів контролю та відповідальності — обов'язковість виконання рішень, санкції за порушення, моніторинг ефективності політик.

4 Розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм

4.1 В основу розроблення науково-методичного забезпечення освітнього процесу покладено розвиток загальних та спеціальних професійних компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Для успішної реалізації навчального плану науково-педагогічні працівники розробляють **навчально-методичні комплекси дисциплін (НМКД)** — сукупність нормативних та навчально-методичних матеріалів у паперовій та електронній формах, необхідних і достатніх для ефективного виконання здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти робочої програми з освітньої дисципліни, передбаченої навчальним планом за певною спеціальністю.

НМКД включає такі складові:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Силабус з навчальної дисципліни.
3. Методичні рекомендації для проведення практичних (лабораторно-практичних) або семінарських занять.

Електронний варіант НМКД розміщується на офіційному веб-сайті ІМВ НАН України.

4.2 Науково-педагогічні працівники забезпечують якісне викладання навчальних дисциплін, створюють навчально-методичні матеріали, здійснюють методичний супровід освітніх програм та сприяють формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти необхідних компетентностей для здійснення наукової діяльності.

4.3 Освітня програма підлягає офіційній процедурі затвердження. **У процесі затвердження використовується внутрішня та зовнішня експертиза стосовно визначення мети, структури, переліку компетентностей та нормативного змісту підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.** Освітня програма формується так, щоб забезпечити поступовий прогрес здобувачів: від набуття базових компетентностей до їх закріплення та удосконалення, включаючи дисципліни вільного вибору.

4.4 Освітні програми підлягають систематичному моніторингу та періодичному перегляду і оновленню з метою забезпечення їх відповідності державним і міжнародним стандартам, потребам здобувачів та вимогам ринку праці.

Процедури моніторингу та перегляду освітньої програми передбачають:

- форми залучення роботодавців як безпосередньо, так і/або через професійні об'єднання до процесу моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери;

- форми залучення здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, як безпосередньо, так і через органи самоврядування молодих вчених до процесу моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, інших процедур забезпечення її якості як партнери;
- форми врахування пропозицій здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти під час перегляду освітньої програми;
- механізми, індикатори та періодичність перегляду освітньої програми;
- способи отримання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

4.5 Моніторинг освітніх програм, як правило, охоплює: зміст освітньої програми у світлі останніх досліджень у відповідній галузі знань, гарантуючи, що програма відповідає сучасним вимогам; потреби ринку праці, що змінюються; характер освітнього навантаження здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та їхніх досягнень; ефективність процедур оцінювання здобувачів; очікування, потреби і рівень їх задоволення стосовно освітньої програми; освітнє середовище і якість послуг з підтримки здобувачів, а також їх відповідність цілям освітньої програми.

Для реалізації СВЗЯ освітнього процесу здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти застосовуються такі інструменти та процедури, як:

- внутрішні та зовнішні аудити освітніх програм – регулярна перевірка відповідності програм державним і міжнародним стандартам та стратегічним цілям;
- система збору та аналізу зворотного зв'язку від здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – анкетування, опитування, інтерв'ю, що дозволяють враховувати думку здобувачів;
- регулярні звіти про якість освіти – підготовка аналітичних матеріалів щодо результатів моніторингу та аудиту;
- механізми вдосконалення освітніх програм – коригування навчальних планів, оновлення методичних матеріалів, впровадження сучасних освітніх технологій тощо.

Для ефективності моніторингу визначаються параметри збору та аналізу даних, зокрема:

- ключові індикатори якості освітньої програми та освітньої діяльності;
- профіль контингенту здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- рівні досягнень результатів навчання та успішності здобувачів;
- задоволеність здобувачів освітньою програмою;
- наявні ресурси для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів;
- кар'єрні траєкторії здобувачів.

4.6 До збору та аналізу даних, а також планування подальших відповідних заходів залучаються здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, науково-педагогічні працівники, випускники, роботодавці та інші зацікавлені стейкхолдери. Достовірні дані є необхідною передумовою для вдосконалення якості освітніх програм, а також оцінювання їхньої відповідності вимогам соціального виміру. Зібрана інформація аналізується на предмет її повноти, достовірності та доказовості, і на її основі проводиться адаптація освітньої програми, щоб забезпечити її відповідність сучасним вимогам (ринку праці, тенденціям розвитку професії тощо). Заздалегідь (не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або внесення змін до неї) оновлена освітня програма оприлюднюється на офіційному веб-сайті ІМВ НАН України відповідним проектом із метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених стейкхолдерів.

4.7 Забезпечується вчасне реагування на виявлені недоліки освітніх програм та прийняття необхідних заходів. Регулярний моніторинг і перегляд освітніх програм є гарантією їхньої відповідності визначеним цілям, потребам здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та суспільства. Відповідно до п.1.9 ESG результати перегляду сприятимуть безперервному вдосконаленню програм та інформуванню всіх зацікавлених сторін про зміни.

4.8 Результати внутрішніх та зовнішніх аудитів та зворотного зв'язку використовуються для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення якості освітніх програм. Інструменти та процедури забезпечують прозорість, об'єктивність та системність процесу оцінювання, а також створюють умови для постійного вдосконалення освітньої діяльності.

5 Щорічне та підсумкове оцінювання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, рейтингове оцінювання

5.1 Система оцінювання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти забезпечує контроль за прогресом їхнього навчання та надає достовірну інформацію про ступінь досягнення результатів освітньої програми та виконання індивідуального плану. Здобувачі мають можливість брати участь в ухваленні рішень стосовно методів оцінювання результатів навчання, кількості й обсягу завдань та критеріїв оцінювання.

5.2 У межах освітнього процесу здійснюються процедури щорічного та підсумкового оцінювання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що закріплюється у відповідному нормативному акті. У цьому акті також визначено механізм розгляду апеляційних звернень здобувачів. Учасники процесу оцінювання ознайомлюються з методами та критеріями оцінювання, а також отримують підтримку для розвитку власних компетентностей у цій сфері. Критерії та методи оцінювання, а також правила виставлення оцінок оприлюднюються завчасно на офіційному веб-сайті ІМВ НАН України. Оцінювання забезпечує можливість здобувачам продемонструвати рівень досягнення результатів навчання та виконання індивідуального плану. Оцінювання є всебічним, об'єктивним і застосовується рівною мірою до аспірантів всіх форм навчання. Результати оцінювання оприлюднюються на офіційному веб-сайті ІМВ НАН України.

5.3 Критеріями щорічного оцінювання здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які поєднують українські нормативні вимоги (Закон «Про вищу освіту», Постанова КМУ № 261, накази МОН) та європейські стандарти (ESG) є:

1. Виконання індивідуального плану
 - Дотримання графіка навчання та проведення експериментальних досліджень.
 - Виконання запланованих етапів дисертаційного дослідження.
 - Участь у семінарах, курсах та інших освітніх заходах.
2. Наукова діяльність
 - Публікації у фахових виданнях (згідно з вимогами МОН та міжнародними стандартами).
 - Участь у міжнародних та вітчизняних конференціях.
 - Презентація результатів досліджень у наукових семінарах.
3. Академічна доброчесність
 - Дотримання принципів академічної доброчесності (відсутність плагіату, коректне цитування).
 - Підписання декларації про академічну етику (аналог *Integrity Statement* у ЄС).
4. Міжнародна інтеграція

- Участь у міжнародних дослідницьких проєктах, стажуваннях чи програмах мобільності.
 - Використання іноземних мов у науковій діяльності (статті, тези, виступи).
5. Супервізія та підтримка
- Регулярні зустрічі з науковим керівником (звітність про прогрес).
 - **Наявність *Training and Supervision Plan* (аналог європейської практики).**
6. Проміжне оцінювання
- Щорічний звіт здобувачів перед спеціалізованою комісією.
 - Можливість апеляції результатів оцінювання.
 - Прозорість критеріїв та їх оприлюднення завчасно.

5.4 До критерії підсумкового оцінювання (завершення програми), які підтверджують досягнення результатів освітньої програми та присудження ступеня доктора філософії, відносять:

- Завершення освітньої складової програми: успішне складання іспитів.
- Наукові результати: наявність публікацій у журналах, що відповідають вимогам МОН та міжнародним стандартам; апробація результатів досліджень на конференціях тощо.
- Дисертаційне дослідження: успішне завершення дисертації; позитивні відгуки наукового керівника та рецензентів.
- Успішний захист дисертації: публічний захист у спеціалізованій вченій раді; відповідність дисертації вимогам академічної доброчесності та стандартам якості; позитивні відгуки опонентів.

5.5 У разі невиконання індивідуального плану або отримання негативних результатів щорічного оцінювання, комісія з оцінювання складає протокол із зазначенням недоліків та рівня невиконання індивідуального плану. Здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ознайомлюється з результатами оцінювання під підпис. Йому надається письмове попередження про недостатні результати та формулюються конкретні рекомендації щодо усунення недоліків. За потреби коригується індивідуальний план навчання та досліджень, а також встановлюється термін для виконання коригуючих заходів (як правило, до 6 місяців). Після завершення терміну корекції здобувач проходить повторне оцінювання, результати якого фіксуються окремим протоколом.

3.6 Здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти має право подати апеляцію на результати оцінювання у встановленому порядку; апеляція розглядається спеціальною комісією закладу вищої освіти. У разі систематичного невиконання індивідуального плану та повторних негативних результатів оцінювання він може бути відрахований з аспірантури. Рішення про відрахування приймається Вченою радою ІМВ НАН України.

5.7 У межах освітнього процесу може запроваджуватися рейтингове оцінювання наукової та навчальної діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (відповідно до Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII та наказу МОЗ України від 22.11.2013 № 1000). Суб'єктами рейтингової оцінки є здобувачі. Об'єктами оцінювання є їх наукова, міжнародна, навчальна та організаційна діяльність. Основним нормативним документом, що регламентує роботу здобувача, є його індивідуальний навчальний та науковий план, затверджений Вченою радою ІМВ НАН України.

Метою рейтингового оцінювання є:

- підвищення ефективності та результативності роботи здобувачів;
- створення системи об'єктивних показників діяльності та конкурентного середовища;
- формування інформаційної бази для аналізу результатів;

- підвищення мотивації до навчання та наукової роботи.

Принципами рейтингового оцінювання є:

- стимулювання – система спрямована на заохочення високих результатів;
- прозорість – доступність показників та результатів;
- достовірність – підтвердження інформації документами чи офіційними джерелами;
- достатність – наявність критеріїв, необхідних для об'єктивної оцінки;
- доступність – зрозумілість системи для здобувачів;
- гнучкість – можливість коригування показників відповідно до пріоритетів.

5.8 Рейтингове оцінювання може проводитися щороку. До розрахунку рейтингу включаються лише підтвержені результати (індивідуальний план, опубліковані наукові праці тощо). Оцінювання здійснюється шляхом заповнення рейтингової анкети, структура якої затверджується Вченою радою. Результати рейтингового оцінювання оприлюднюються на офіційному сайті ІМВ НАН України. Інформація про результати рейтингового оцінювання може бути використана при прийнятті кадрових рішень, участі у конкурсах, а також для матеріального та морального стимулювання аспірантів.

6 Забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників

6.1 У межах освітньої діяльності забезпечується підтримка професійного розвитку та періодичного підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників.

6.2 Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників має забезпечувати формування та розвиток у них таких навичок і вмінь:

- застосування сучасних інноваційних підходів, ефективних методик та методів викладання й навчання, зокрема між- та мультидисциплінарних підходів, навчання на основі інноваційних фундаментальних та прикладних досліджень;
- надання індивідуальної допомоги здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та забезпечення орієнтованості освітнього процесу на потреби здобувачів;
- надання індивідуальної підтримки здобувачам; використання в освітньому процесі сучасних технологій (інформаційно-комунікативних, програмних, онлайн-технологій тощо).

6.3 Програми підвищення кваліфікації проходять затвердження та впроваджуються згідно зі стратегічними завданнями розвитку освітньої діяльності. Результати підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників враховуються під час щорічного рейтингового оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та наукових підрозділів, де вони працюють.

7 Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі для самостійної роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, за кожною освітньою програмою

7.1. У межах освітньої діяльності створюється та підтримується сучасна інфраструктура й освітні ресурси, необхідні для ефективної реалізації освітніх програм. До них належать: сучасна бібліотека, лабораторне та інше дослідницьке обладнання; технічне оснащення приміщень для аудиторних занять; дослідні земельні ділянки та віварій; програмні та інформаційні ресурси, у тому числі закордонні, що належним чином підтримують освітній

процес і сприяють досягненню програмних результатів навчання, включаючи підготовку та/або участь у науково-дослідній діяльності.

7.2 Забезпечуються необхідні ресурси для організації самостійної роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

- Навчально-методичні матеріали: програми дисциплін, методичні рекомендації, електронні презентації тощо.
- Інформаційні ресурси: доступ до бібліотеки, наукових баз даних, електронних репозитаріїв, онлайн-платформ.
- Матеріально-технічні ресурси: обладнані аудиторії, лабораторії, спеціалізоване програмне забезпечення.
- Організаційні ресурси: графіки консультацій, індивідуальні плани, можливість вибору дисциплін, інструменти для моніторингу прогресу.
- Підтримка з боку наукових керівників та науково-педагогічних працівників: консультації, наставництво, супровід у виконанні дослідницьких завдань тощо.

7.3 Для задоволення освітніх і дослідницьких потреб здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, які мають додаткові освітні потреби, забезпечуються необхідні технічні засоби та освітні ресурси:

- Спеціальне обладнання: пандуси, ліфти.
- Електронні ресурси: доступ до онлайн-бібліотек, репозитаріїв, платформ дистанційного навчання з адаптованим інтерфейсом.
- Методична підтримка: індивідуальні плани навчання, консультації, наставництво.
- Інклюзивні сервіси: психологічна підтримка, служби доступності тощо.

7.4 У межах освітньої діяльності створюються належні умови для кадрового забезпечення: науково-педагогічні працівники, наставники, консультанти та лаборанти беруть участь в організації навчання та забезпечують підтримку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Усі ресурси відповідають цілям освітніх програм, забезпечують їх загальнодоступність та належне інформування здобувачів про наявні послуги.

7.5 Здійснюється періодичний моніторинг якості та ефективності використання ресурсів, необхідних для організації освітнього процесу, включаючи ресурси для самостійної роботи здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Моніторинг проводиться з обов'язковим урахуванням думки здобувачів. Результати моніторингу використовуються для вдосконалення освітньої діяльності та підвищення ефективності освітніх програм.

8. Інформаційні системи для управління освітнім процесом

8.1 Освітній процес підтримується сучасними інформаційними системами, що сприяють його ефективному управлінню.

Інформаційні системи використовуються для:

- збору та аналізу даних щодо якості освітніх програм;
- оперативного інформування здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників та інших внутрішніх стейкхолдерів;
- узгодження діяльності суб'єктів, залучених до процедур СВЗЯ;
- організації електронного та онлайн-навчання тощо.

8.2 Використання корпоративної електронної пошти, онлайн-опитувань, систем обробки даних та технологій дистанційного навчання створює умови для ефективного управління освітнім процесом і планування подальшої освітньої та наукової діяльності.

Інформаційні системи забезпечують:

- прозорість та доступність інформації для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- захист та достовірність даних;
- інтеграцію з іншими освітніми та дослідницькими ресурсами;
- можливість моніторингу та вдосконалення освітньої діяльності.

9 Публічність інформації про освітньо-наукові програми та кваліфікації

9.1 У межах освітньої діяльності гарантується публічність і відкритість даних щодо освітніх наукових програм, ступенів вищої освіти та кваліфікацій.

Інформація включає:

- перелік освітніх програм та критерії добору на навчання;
- заплановані результати навчання;
- кваліфікації, що надаються;
- процедури навчання, викладання та оцінювання;
- освітні можливості для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- дані щодо працевлаштування випускників.

9.2 Інформація є об'єктивною, містить як кількісні, так і якісні показники. Вона доступна, повна, актуальна та зрозуміла для всіх зацікавлених сторін (державних органів, професійного середовища, громадськості, аспірантів, випускників тощо).

9.3 Забезпечення публічності інформації є однією з форм підзвітності ІМВ НАН України суспільству, академічній та професійній спільнотам, усвідомлення своєї відповідальності за якість освітніх програм та якість освітньої діяльності.

10 Забезпечення дотримання академічної доброчесності науковими працівниками та здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату

10.1 Забезпечення дотримання стандартів академічної доброчесності науковими працівниками і здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, у тому числі створює та підтримує ефективну систему запобігання і виявлення академічного плагіату.

З цією метою викристовується Кодекс академічної доброчесності, затверджений НАЗЯВО, який визначає:

- принципи академічної доброчесності;
- форми її порушення;
- види відповідальності та порядок їх застосування тощо.

10.2 Протидія порушенням академічної доброчесності реалізується через різні механізми, зокрема:

- зовнішнє рецензування дисертацій здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та їхніх наукових праць;
- антиплагіатну перевірку текстів;
- розміщення дисертаційних та наукових робіт у відкритому онлайн-доступі на офіційному веб-сайті;
- регулярне інформування здобувачів і наукових працівників про правила та наслідки порушень.

10.3 Забезпечується прозорість процедур перевірки та рецензування; захист прав здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти при розгляді випадків порушень; формування культури академічної доброчесності через освітні заходи, тренінги та консультації тощо.

11 Інші процедури та заходи для забезпечення якості освітніх програм

11.1 У межах стратегії розвитку здійснюється впровадження додаткових процедур та заходів, що забезпечують покращення якості освітніх програм, зокрема:

- посилення орієнтованості освітнього процесу на потреби здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- підвищення рівня інтернаціоналізації освітніх програм;
- розвиток співпраці з територіальними громадами та іншими зовнішніми стейкхолдерами.

11.2 Для забезпечення орієнтованості на здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти створено належні умови для здобувачів усіх форм навчання та впроваджено гнучкі режими освітнього процесу із застосуванням змішаного та дистанційного навчання. Здійснюється визнання результатів попереднього навчання, здобутих на інших рівнях освіти, з метою задоволення освітніх потреб різноманітного середовища здобувачів. Особлива увага приділяється здобувачам, які мають додаткові освітні потреби, шляхом формування інклюзивного освітнього середовища та культури."

11.3. Освітні програми сприяють формуванню загальних і ключових компетентностей для навчання упродовж життя, включаючи:

- моральні чесноти та права людини;
- рівні можливості та гендерну чутливість;
- екологічну відповідальність;
- толерантність, мультикультурність та соціальну активність.

11.4 З метою покращення академічної мобільності в межах освітньої програми створюється «вікно мобільності», тобто планування семестру чи семестрів, у яких не передбачено обов'язкових навчальних дисциплін.

11.5 Для підвищення рівня інтернаціоналізації освітніх програм може впроваджуватися викладання окремих навчальних дисциплін іноземними мовами. Також активно підтримуються програми міжнародної мобільності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Впроваджується міжнародна освітня кооперація (спільні освітні програми, узгодження освітніх програм та інші форми кооперації із науковими установами з інших держав). Освітній процес передбачає стимулювання здобувачів до міжнародної мобільності як важливого елементу їхнього професійного та наукового розвитку. Може використовуватися змішана мобільність (он-лайн навчання тощо) або інтернаціоналізація вдома (шляхом дистанційного опанування певними навчальними дисциплінами чи сертифікованими програмами).

11.6 Міжнародні програми мобільності є структуровані та можуть реалізовуватися таким чином, щоб сприяти різноманіттю, рівності та інклюзії, а також сприяти участі здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з вразливих, неблагополучних або недостатньо представлених верств населення. Ефективність інтернаціоналізації освіти періодично оцінюється.

13.7 Співпраця з територіальними громадами, що включає різні суб'єкти — від органів місцевого самоврядування та державної виконавчої влади до мистецьких, освітніх і бізнес-

організацій, — є невід’ємною частиною місії та реалізується через спільні освітні й дослідницькі проекти, культурні та соціальні заходи, а також обмін послугами. Відкритість до діалогу забезпечує формування партнерства, здатного ефективно задовольняти соціальні, економічні, культурологічні та інші потреби.

Така взаємодія із зовнішніми системами спрямована на:

- розвиток освітньої та наукової діяльності;
- підвищення якості освітніх програм;
- розширення можливостей для аспірантів;
- інтеграцію української освіти у світовий освітній простір.

Заключні положення

Зміни та доповнення до цього Положення ухвалюються рішенням Вченої ради ІМВ НАН України та вводяться в дію наказом директора Інституту. Відповідальність за дотримання вимог Положення несуть адміністрація ІМВ НАН України, наукові керівники, науково-педагогічні працівники, здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, керівники відповідних структурних підрозділів. Положення підлягає перегляду не рідше ніж один раз на три роки або у разі змін у законодавстві чи нормативних актах, що регулюють діяльність наукових установ та закладів вищої освіти.

Результати виконання Положення та внесені зміни оприлюднюються на офіційному сайті ІМВ НАН України для забезпечення відкритості та інформування всіх зацікавлених сторін.